

Přechod z odpadového na oběhové hospodářství je jedinou cestou. Legislativní změna je krokem vpřed

11. října 2016, Praha

Vývoj v oblasti odpadového hospodářství je v České republice na velmi dobré úrovni a jeho kvalita mnohdy převyšuje standard vyspělých zemí Evropské unie. Stále je však potřeba pracovat a i přes připravující se legislativní změny čeká tuzemské prostředí několik kroků vedoucích k ideálnímu stavu. A přechod z odpadového na oběhové je k tomu tou nejlepší cestou. To jsou klíčové závěry, na kterých se shodli účastníci diskusního setkání Institutu pro veřejnou diskusi na téma „Co přinese plánovaný zákaz skládkování v roce 2024?“

Podle ředitele odboru odpadů MŽP, Jaroslava Manharta, je do budoucna nutné dodržet odpadovou hierarchii, aby se produkovaný odpad znovu využíval ještě ve větší míře a bylo tak podpořeno oběhové hospodářství. *„Největším motivem pro změnu zákona o odpadech je nakládání s komunálními odpady. V ČR je sto osmdesát skládek a většina z nich funguje pouze na odpady jiného druhu. Základním přínosem je odklonění odpadů, přímá úspora na výdajích při nakládání s nimi, redukce skleníkových plynů, ale také prevence havárií,“* uvedl v rámci diskuse Manhart.

Budoucí vývoj podle něj přinese také nová pracovní místa zaměřená na zpracování odpadu, který by byl při současné legislativní úpravě zaskládčován. Jako jeden z klíčových faktorů pro omezení tuzemského skládkování vidí ekonomický parametr v podobě navýšení skládkovacího poplatku. *„Snaha o zvýšení poplatků vychází ze zahraniční zkušenosti. Zafungovalo to například v Dánsku, Nizozemí a dalších vyspělých zemích. S rostoucím poplatkem se množství odpadu snižuje,“* vysvětlil Manhart.

Zástupci odpadového sektoru a obcí považují za klíčové, aby byl detailně popsán dopad novelizace na obce a další zúčastněné subjekty. *„Současný návrh zákona vnímám pozitivně, protože je mnohem kvalitnější, než byl návrh v mezirezortním řízení a nyní již obsahuje konkrétní recyklační cíle. Nicméně výhrady mám k funkčnosti. Není dostatečně do detailu popsán postup ekonomických nástrojů v porovnání s realitou,“* řekl v rámci diskuse Petr Havelka, ředitel České asociace odpadového hospodářství ČR.

„Úspěch novely bude záviset na tom, jak bude nastavena míra regulace pro obce, zda volně či přísněji. Musíme zohlednit příjmy obyvatel, to jak bydlí, jaký mají příjem či opravdu třídí. Přísná regulace se nám nelíbí z důvodu, že není možné přesně určit, co má být narýsováno. Naopak pokud bude regulace volnější, tak to občané začnou obcházet, jak je tak u nás zvykem,“ dodal pohled obcí Dan Jiránek, výkonný ředitel Svazu měst a obcí ČR.

Třídíme kvalitně, ale bude to stačit?

Účastníci diskuse se shodli, že český systém dosahuje v porovnání s ostatními zeměmi EU velmi dobré úrovně, nová legislativa ovšem musí vyřešit dosažení cílů nastavených Evropskou unií a především

určit, jak bude nakládáno s odpadem, který již nebude možné skládkovat. „ČR je jedna z nejrespektovanějších zemí v EU, co se týče systémů sběru, třídění a recyklace obalových odpadů, jeho transparentnosti a nastavení podmínek pro zúčastněné subjekty. Z pohledu ekonoma představuje výzvu zejména navýšení efektivity systému ve městech se 100 tis. až jedním milionem obyvatel. V Evropě ovšem nalezneme řadu systémů, které ani zdaleka nedosahují nákladové efektivity ČR v této oblasti,“ zhodnotil český systém Aleš Rod, ředitel Centra ekonomických a tržních analýz (CETA).

Novela zákona o odpadech reaguje na nastavené cíle EU v oblasti recyklace tříděného a komunálního odpadu. Pro úspěch plánovaného zákazu skládkování bude, podle účastníků diskuse, klíčové i udržení a další navýšení současné vysoké míry třídění obyvatel. „Před námi všemi je ještě spousta práce. I když v porovnání s rokem 2000 se nám ve spolupráci s obcemi podařilo zvednout míru účasti obyvatel na třídění ze zhruba 30 na aktuálních 72 procent, stále máme před sebou dlouhou cestu. Naším cílem je míru třídění odpadů dále navýšit a pomoci tak splnit náročné recyklační cíle. Nezbytná je ovšem aktivní spolupráce obyvatel, které si velmi vážíme,“ dodal Lukáš Grolmus, ředitel oddělení komunikace společnosti EKO-KOM, a.s.

Energetické využití odpadu jako řešení?

Pro budoucí úspěch systému bude také nastavení podmínek pro druhotné zpracování či energetické využití odpadu, což bude klíčové zejména po nastání platnosti zákazu skládkování. „Považuji za nutné přejít na vyšší stupeň odpadového hospodářství. Odpad je zdrojem a má své energetické využití, tudíž má nezastupitelné místo v moderním odpadovém hospodářství. A může být také náhradou primárních paliv,“ uvedl Dalibor Roik, manažer programu WtE společnosti ČEZ, a. s.

Případné vybudování kapacit na energetické využití odpadu podle něj bude záviset na legislativních podmínkách, ekonomické návratnosti investic a spolupráci jednotlivých subjektů v odpadovém odvětví. Podle Roika bude Česká republika, i při současném naplnění recyklačních cílů u komunálního odpadu a snížení skládkování na 10 procent, potřebovat zařízení na energetické využití odpadu o objemu 1,7 mil. tun. Po sečtení všech současných i plánovaných projektů tak ČR stále chybí zařízení a objemu cca 600-800 tis. tun.

„Energetické využití má v této oblasti výraznou pozici a je potřeba analyzovat potřeby pro rozšíření jeho kapacit. Energetické zdroje jsou dnes například cementárny, kde se zpracování odpadu dlouhodobě využívá a jsou tu i další, kde by se s odpadem dalo pracovat,“ dodal k možnému využití odpadu Petr Havelka.

Zákon o odpadech aktuálně vstupuje do legislativního procesu. Podle účastníků diskuse český odpadový sektor potřebuje kvalitativní změnu, kterou aktuální znění novely zákona jistě představuje. „Naším cílem je se o nejvíce pokusit o schválení zákona, a pokud se to nestane teď, tak se sejdeme za dva roky a bude to zdoluhavé. Kvalitativní změnu potřebujeme a je o ni zájem na všech úrovních,“ uzavírá Jan Mraček, předseda výboru pro ŽP Hospodářské komory ČR.

Diskusní setkání na téma „Co přinese plánovaný zákaz skládkování v roce 2024“ pořádá Institut pro veřejnou diskusi (IVD). Partnerem diskusního setkání jsou společnosti EKO-KOM a.s. a ČEZ, a. s. Záštitu převzalo Ministerstvo životního prostředí ČR, Hospodářská komora ČR a Svaz měst a obcí ČR.

Kontakt pro média:

Jakub Splavec

PR Specialist

Communa

Ovencecká 9

170 00 Praha 7 – Letná

M +420 731 640 781

T +420 233 014 051

jakub.splavec@communa.cz

press@ivd.cz

www.ivd.cz